
DREPT CIVIL. OBLIGAȚII

Manual de studiu individual

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

CUPRINS

INTRODUCERE	5
OBIECTIVELE CURSULUI	5

CAPITOLUL 1

INTRODUCERE. NOȚIUNE. CLASIFICARE

1.1 Noțiuni introductive.....	7
1.2 Elementele raportului obligațional	8
1.2.1 Subiectele.....	8
1.2.2 Conținutul	8
1.2.3 Obiectul.....	8
1.2.4 Sancțiunea	9
1.3 Clasificarea obligațiilor	9
1.3.1 După izvorul lor.....	9
1.3.2 După obiectul lor.....	10
1.3.2.1 Obligații de a da, a face și a nu face.....	10
1.3.2.2 Obligații pozitive și negative	10
1.3.2.3 Obligații de rezultat și de mijloace.....	10
1.3.2.4 Obligații pecuniare și de altă natură	11
1.3.3 După sancțiunea lor.....	11

BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 1	12
---	-----------

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 1	13
---	-----------

CAPITOLUL 2

CONTRACTUL

2.1 Noțiunea de contract civil	14
2.2 Principiul libertății contractuale.....	15
2.3 Clasificarea contractelor.....	15
2.3.1 După conținutul lor.....	15
2.3.2 Scopul	15
2.3.2.1 Contractele cu titlu oneros	16
2.3.2.2 Contractele cu titlu gratuit	16
2.3.3 Modul de formare valabil	16
2.3.4 Reglementări exprese.....	16
2.3.5 Modul de executare	17
2.3.6 Posibilitatea părților de a influența conținutul contractului prin intermediul negocierii.....	17
2.3.7 Tipuri speciale de contracte.....	17
2.4 Încheierea contractului.....	17
2.4.1 Consimțământul părților.....	18
2.4.1.1 Încheiere	18
2.4.1.2 Obligații	19
2.4.2 Momentul încheierii contractului.....	22
2.4.3 Locul încheierii contractului.....	22
2.4.4 Clauze speciale	23

BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 2	23
---	-----------

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 2	24
---	-----------

CAPITOLUL 3

EFECTELE CONTRACTULUI

3.1 Principiul forței obligatorii a contractului	25
3.1.1 Noțiune	25
3.1.2 Simetria în contracte.....	26
3.1.3 Executarea cu bună credință a contractului.....	26
3.1.4 Obligația instanțelor de judecată de a respecta contractul.....	27
3.1.5 Impreviziunea în contracte	28
3.2 Efectele speciale ale contractelor sinalagmatice	29
3.2.1 Principiul reciprocității și interdependenței	29
3.2.2 Excepția de neexecutare a contractului	29
3.2.2.1 Definiție	29
3.2.2.2 Reglementare.....	30
3.2.2.3 Condiții de invocare	30
3.2.3 Rezoluțiunea.....	30
3.2.3.1 Definiție	30
3.2.3.2 Reglementare.....	30
3.2.3.3 Rezoluțiunea judiciară	30
3.2.3.4 Rezoluțiunea unilaterală	30
3.2.3.5 Pactul comisoriu	31
3.2.3.6 Efectele rezoluțiunii	32
3.2.4 Rezilierea	32
3.2.5 Reducerea prestațiilor.....	32
3.2.6 Riscurile contractului	33

BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 3	34
---	-----------

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 3	34
---	-----------

CAPITOLUL 4

EFECTELE CONTRACTULUI FAȚĂ DE TERȚI

4.1 Principiul relativității efectelor contractului	35
4.1.1 Noțiune	35
4.1.2 Reglementare	35
4.1.3 Categoriile de participanți la raporturile juridice	35
4.2 Opozabilitatea contractului față de terți	37
4.2.1 Definiție	37
4.2.2 Opozabilitatea contractului poate fi invocată.....	37
4.3 Excepțiile de la principiul relativității contractului față de terți.....	37
4.3.1 Noțiune	37
4.3.2 Promisiunea pentru altul	38
4.3.2.1 Definiție	38
4.3.2.2 Reglementare.....	38
4.3.2.3 Efecte	38
4.3.3 Contractul în favoarea unei terțe persoane sau stipulația pentru altul.....	38
4.3.3.1 Definiție	38
4.3.3.2 Reglementare.....	38
4.3.3.3 Condiții de validitate specifice	38
4.3.3.4 Efecte	39
4.3.3.5 Revocarea	40
4.3.4 Simulația - excepție de la opozabilitatea contractului față de terți	40
4.3.4.1 Definiție	40
4.3.4.2 Reglementare.....	40
4.3.4.3 Condițiile simulației	40
4.3.4.4 Formele	41
4.3.4.5 Scopurile	41
4.3.4.6 Limitele simulației	42

Respect pentru oameni și țară

4.3.4.7 Efectele simulației.....	42
4.3.4.8 Acțiunea în simulație	43
4.3.4.9 Proba simulației.....	43

BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 4	44
---	-----------

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 4	45
---	-----------

CAPITOLUL 5

ACTUL JURIDIC UNILATERAL DE DREPT CIVIL. FAPTUL JURIDIC LICIT

5.1 Actul juridic unilateral de drept civil.....	46
---	-----------

5.1.1 Definiție	46
5.1.2 Exemple	46
5.1.3 Clasificare	47
5.1.4 Regim juridic	47
5.1.5 Promisiunea unilaterală	47
5.1.6 Promisiunea publică de recompensă	47

5.2 Faptele juridice licite izvoare de obligații.....	48
--	-----------

5.2.1 Gestiunea de afaceri	48
5.2.1.1 Definiție.....	48
5.2.1.2 Reglementare.....	48
5.2.1.3 Condiții	48
5.2.1.4 Efectele	48
5.2.1.5 Deosebiri între gestiunea de afaceri și contractul de mandat.....	50

5.2.2 Îmbogățirea fără justă cauză	50
--	----

5.2.2.1 Definiție.....	50
5.2.2.2 Reglementare.....	51
5.2.2.3 Condiții	51
5.2.2.4 Efectele	51

5.2.3 Plata nedatorată.....	51
-----------------------------	----

5.2.3.1 Definiție.....	51
5.2.3.2 Reglementare.....	52
5.2.3.3 Condiții	52
5.2.3.4 Efectele	52
5.2.3.5 Acțiunea	53

BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 5	54
---	-----------

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 5	55
---	-----------

CAPITOLUL 6

RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ. RĂSPUNDEREA PENTRU FAPTA PROPRIE

6.1 Răspunderea civilă	56
-------------------------------------	-----------

6.1.1 Noțiune	56
6.1.2 Principii	57
6.1.3 Funcții	57
6.1.4 Delimitări față de răspunderea penală.....	58
6.1.5 Formele răspunderii civile	59

6.2 Răspunderea civilă delictuală.....	59
---	-----------

6.2.1 Noțiune	59
6.2.2 Reglementare.....	59
6.2.3 Felurile răspunderii delictuale	59
6.2.3.1 După reglementarea legală	59
6.2.3.2 După fundamentul său.....	60

6.2.4 Condițiile generale ale răspunderii.....	60
--	----

6.2.4.1 Prejudiciul	60
6.2.4.2 Fapta ilicită	62
6.2.4.3 Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu.....	64
6.2.4.4 Vinovăția	67

6.2.5 Proba condițiilor răspunderii delictuale	70
6.2.6 Răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie a persoanei juridice	71
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 6	71
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 6	72

CAPITOLUL 7

RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ. RĂSPUNDEREA PENTRU FAPTA ALTEI PERSOANE

7.1 Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție	73
7.1.1 Reglementare.....	73
7.1.2 Determinarea persoanelor răspunzătoare	73
7.1.3 Fundamentarea răspunderii.....	74
7.1.3.1 Răspunderea părinților	74
7.1.3.2 Răspunderea tutorelui	74
7.1.4 Condițiile răspunderii.....	74
7.1.4.1 Antrenarea răspunderii părinților.....	74
7.1.4.2 Antrenarea răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere.....	74
7.1.5 Efectele răspunderii	75
7.2 Răspunderea comitentului pentru prejudiciile cauzate de prepusul său	75
7.2.1 Noțiuni	75
7.2.2 Reglementare.....	76
7.2.3 Fundamentare	76
7.2.4 Condiții	76
7.2.5 Efecte	77
7.2.6 Dreptul de regres.....	77
7.2.7 Corelația dintre răspunderea comitentului pentru prepus și răspunderea părinților pentru copii lor minori.....	77
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 7	78
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 7	78

CAPITOLUL 8

RĂSPUNDEREA PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE DE LUCRURI

8.1 Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general	79
8.1.1 Reglementare.....	79
8.1.2 Domeniul de aplicare	79
8.1.2.1 Lucru.....	79
8.1.2.2 Paza juridică	79
8.1.2.3 Paza materială	79
8.1.2.4 Cauzarea prejudiciului de către lucru.....	80
8.1.2.5 Persoane îndreptățite.....	80
8.1.3 Condiții	81
8.1.4 Efectele răspunderii	81
8.2 Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale	81
8.2.1 Reglementare.....	81
8.2.2 Domeniu de aplicare	81
8.2.2.1 Răspundere.....	81
8.2.2.2 Animalele pentru care se poate antrena răspunderea	81
8.2.3 Condițiile răspunderii.....	82
8.2.4 Efectele răspunderii	82
8.3 Răspunderea pentru ruina edificiului	82
8.3.1 Reglementare.....	82
8.3.2 Domeniu de aplicare	82
8.3.3 Condițiile răspunderii.....	83
8.3.4 Efecte	83
8.4 Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.....	83

Respect pentru oameni și cărți

8.4.1 Reglementare	83
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 8	84
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 8	84

CAPITOLUL

RĂSPUNDEREA CIVILĂ CONTRACTUALĂ

9.1 Reglementare.....	85
9.2 Noțiunea de răspundere civilă contractuală	86
9.3 Condiții.....	86
9.3.1 Fapta ilicită	86
9.3.2 Prejudiciul	87
9.3.3 Raportul de cauzalitate	87
9.3.4 Vinovăția	88
9.4 Daunele interese.....	89
9.4.1 Definiție	89
9.4.2 Caracterul pecuniar	89
9.4.3 Punerea în întârziere	90
9.4.4 Clasificarea daunelor-interese	91
9.4.5 Evaluarea daunelor-interese	91
9.5 Răspunderea contractuală pentru fapta altuia	94
9.6 Convenții de modificare a răspunderii contractuale.....	94
9.6.1 Clauzele de exonerare de răspundere	95
9.6.2 Clauze de limitare a răspunderii	95
9.6.3 Clauze de agravare a răspunderii	95
9.7 Opțiunea între cele două temeuri ale răspunderii	95
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 9	96
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 9	96

CAPITOLUL 10

EXECUTAREA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR

10.1 Executarea voluntară în natură a obligațiilor. Plata.....	97
10.1.1 Noțiune.....	97
10.1.2 Reglementare	97
10.1.3 Subiectele plății	97
10.1.4 Condițiile plății	98
10.1.5 Dovada plății.....	101
10.1.6 Imputația plății	101
10.1.6.1 Imputația voluntară.....	102
10.1.6.2 Imputația legală.....	102
10.1.7 Punerea în întârziere a creditorului	102
10.2 Executarea silită în natură	103
10.2.1 Condiții.....	103
10.2.2 Procedură.....	103
10.3 Alte mijloace de stingere a obligațiilor	105
10.3.1 Compensația	105
10.3.2 Darea în plată	106
10.3.3 Confuziunea	107
10.3.4 Remiterea de datorie.....	107
10.3.5 Imposibilitatea fortuită de executare.....	108
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 10	109
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 10	110

CAPITOLUL 11

DINAMICA OBLIGAȚIILOR

11.1 Cesiunea de creanță	111
11.1.1 Definiție	111
11.1.2 Reglementare	112
11.1.3 Condiții	112
11.1.4 Efectele cesiunii de creanță	113
11.1.5 Cesiunea unei creanțe	115
11.2 Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței	115
11.2.1 Definiție	115
11.2.2 Reglementare	115
11.2.3 Subrogația convențională	115
11.2.4 Subrogația legală	116
11.2.5 Efectele subrogației	116
11.3 Cesiunea de datorie	117
11.3.1 Noțiune	117
11.3.2 Reglementare	117
11.3.3 Preluarea de datorie realizată prin contract încheiat între debitorul inițial (cedent) și noul debitor (cesionar)	117
11.3.4 Preluarea de datorie realizată prin contract încheiat direct între creditor și noul debitor	118
11.4 Cesiunea de contract	119
11.4.1 Noțiune	119
11.4.2 Reglementare	119
11.4.3 Condiții	119
11.4.4 Efecte	119
11.5 Transformarea obligațiilor. Novația	120
11.5.1 Definiție	120
11.5.2 Reglementare	120
11.5.3 Condiții	120
11.5.4 Efectele novației	121
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 11	122
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 11	122

CAPITOLUL 12

OBLIGAȚIILE AFECTATE DE MODALITĂȚI

12.1 Introducere	123
12.1.1 Noțiune	123
12.1.2 Clasificare	124
12.2 Obligațiile sub condiție	124
12.2.1 Condiția	124
12.2.2 Reglementare	124
12.2.3 Clasificare	124
12.2.4 Efecte:	125
12.3 Obligațiile cu termen	127
12.3.1 Termenul	127
12.3.2 Reglementare	127
12.3.3 Clasificare	127
12.3.4 Beneficiul termenului	129
12.3.5 Calculul termenelor	129
12.4 Obligațiile alternative	130
12.4.1 Definiție	130
12.4.2 Reglementare	130
12.4.3 Efecte	130

12.5 Obligațiile facultative	131
12.5.1 Definiție	131
12.5.2 Reglementare	131
12.5.3 Efecte	132
12.6 Obligațiile cu pluralitate de subiecte.....	132
12.6.1 Noțiune.....	132
12.6.2 Reglementare	132
12.6.3 Clasificare.....	132
12.6.4 Obligațiile divizibile.....	132
12.6.5 Obligațiile indivizibile.....	133
12.6.6 Obligațiile solidare	134
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 12	139
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 12	140
 CAPITOLUL 13	
GARANȚIILE GENERALE ȘI CELE PERSONALE ALE EXECUTĂRII OBLIGAȚIILOR	
13.1 Garantarea executării obligațiilor.....	141
13.1.1 Definiție	141
13.2 Mijloacele de protecție a drepturilor creditorilor	142
13.2.1 Mijloacele preventive și de conservare	142
13.2.2 Mijloacele reparatorii	143
13.3 Acțiunea oblică	143
13.3.1 Definiție	143
13.3.2 Reglementare	143
13.3.3 Domeniul de aplicare	143
13.3.4 Condițiile de admisibilitate.....	143
13.3.5 Efectele acțiunii oblice.....	144
13.4 Acțiunea revocatorie (pauliană)	144
13.4.1 Definiție	144
13.4.2 Reglementare	144
13.4.3 Domeniul de aplicare	144
13.4.4 Condiții de admisibilitate	144
13.4.5 Efectele acțiunii	145
13.4.6 Prescripția	145
13.5 Garanțiile personale. Fideiusiunea	145
13.5.1 Definiție	145
13.5.2 Reglementare	145
13.5.3 Felurile fideiusiunii.....	145
13.5.4 Caracterele fideiusiunii	146
13.5.5 Condițiile privind persoana fideiusorului	146
13.5.6 Efectele fideiusiunii	147
13.5.7 Încetarea fideiusiunii	148
13.6 Garanțiile autonome. Scrisoarea de garanție	149
13.6.1 Definiție	149
13.6.2 Reglementare	149
13.6.3 Efecte	149
13.7 Garanțiile autonome. Scrisoarea de confort	150
13.7.1 Definiție	150
13.7.2 Reglementare	150
13.7.3 Efecte	150
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 13	151
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 13	151

CAPITOLUL 14	
PRIVILEGIILE ȘI GARANȚIILE REALE ALE EXECUTĂRII OBLIGAȚIILOR	
14.1 Gajul general al creditorilor	152
14.2 Privilegiile	153
14.2.1 Definiție	153
14.2.2 Reglementare	153
14.2.3 Clasificarea privilegiilor	153
14.2.3.1 Privilegiile generale	153
14.2.3.2 Privilegiile speciale	154
14.2.4 Efectele comune ale privilegiilor	154
14.3 Ipoteca imobiliară	155
14.3.1 Definiție	155
14.3.2 Reglementare	155
14.3.3 Formele ipotecii	155
14.3.4 Caracterele ipotecii	155
14.3.5 Ipoteca convențională	155
14.3.6 Ipoteca legală	155
14.3.7 Efectele ipotecii	156
14.3.7.1 Efecte față de debitor	156
14.3.7.2 Efecte față de creditor	157
14.3.7.3 Efecte față de terții dobânditori ai imobilului ipotecat	157
14.3.8 Stingerea ipotecii	157
14.4 Ipoteca mobiliară	157
14.4.1 Noțiune	157
14.4.2 Reglementare	158
14.4.3 Condiții	158
14.4.4 Deosebiri față de gaj	158
14.4.5 Obiectul ipotecii mobiliare	159
14.4.6 Drepturile creditorului ipotecar	160
14.4.7 Ipotecile asupra creanțelor	160
14.4.8 Perfectarea ipotecilor mobiliare	161
14.4.9 Înscrierea ipotecilor mobiliare	161
14.5 Gajul	161
14.5.1 Definiție	161
14.5.2 Reglementare	161
14.5.3 Caracterele contractului de gaj	161
14.5.4 Condiții de validitate și eficacitate	162
14.5.5 Efectele gajului	162
14.5.6 Obligațiile creditorului	162
14.5.7 Obligațiile debitorului	163
14.5.8 Stingerea gajului	163
14.6 Dreptul de retenție	163
14.6.1 Definiție	163
14.6.2 Reglementare	164
14.6.3 Condițiile	164
14.6.4 Efectele dreptului de retenție	165
14.6.5 Stingerea dreptului de retenție	165
BIBLIOGRAFIA CAPITOLULUI 14	166
TEST DE AUTOEVALUARE NR. 14	166
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	167
RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE DIN TESTELE DE AUTOEVALUARE	169

CAPITOLUL 1

INTRODUCERE. NOȚIUNE. CLASIFICARE

Cuprins

Obiectivele Capitolului 1

- 1.1 Noțiuni introductive
- 1.2 Elementele raportului obligațional
- 1.3 Clasificarea obligațiilor

Bibliografia Capitolului 1

Obiectivele CAPITOLULUI 1

După studiul capitolului I, studenții vor avea suficiente cunoștințe pentru:

- a defini noțiunea de obligație
- a identifica raporturile obligaționale;
- a cunoaște care sunt principalele tipuri de obligații;

1.1. Noțiuni introductive

Obligația civilă a fost cunoscută încă din dreptul roman, celebră în acest sens fiind definiția din Instituțiile lui Iustinian: *Obligatio est iuris vinculum, quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei, secundum nostrae civitatis iura* (Obligația este o legătură juridică, în temeiul căreia suntem constrânși să facem o prestație în conformitate cu dreptul cetății noastre)¹, care indică un grad înalt de abstractizare în gândirea juridică a acelor timpuri.

De la această definiție s-a ajuns la definiția doctrinară din zilele noastre „obligația este raportul de drept civil în care o parte, numită creditor, are posibilitatea de a pretinde celeilalte părți, numită debitor, să execute o prestație sau mai multe prestații ce pot fi de a da, a face sau a nu face, de regulă, sub sancțiunea constrângerii de către stat”².

¹ A se vedea *Iustiniani Institutiones, Instituțiile lui Iustinian*, text latin și traducere în limba română, cu note și studiu introductiv de V. Hanga, Editura Lumina Lex, București, 2002, p. 206.

² A se vedea L. Pop, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Lumina Lex, București, 1998, p. 10.

Noul cod civil definește obligația la art. 1.164, cu denumirea marginală de „conținutul raportului obligațional”: **Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.**

Se poate observa cu ușurință puternica asemănare între cele trei definiții, ceea ce ne indică faptul că instituția obligației nu a suferit modificări fundamentale din vremea lui Iustinian până în zilele noastre.

Astăzi, în limba română, cuvântul **obligație** cunoaște mai multe accepțiuni:

- raportul juridic obligațional (definit mai sus);
- orice îndatorire juridică, precum și îndatoririle morale;
- înscrisul constatator al unui drept de creanță (obligațiune).

1.2. Elementele raportului obligațional

Elementele raportului obligațional sunt:

SUBIECTELE
CONȚINUTUL
OBIECTUL
SANCTIUNEA

1.2.1 Subiectele – pot fi persoane fizice sau juridice:

- Creditorul – subiect activ (*reus credendi*);
- Debitorul – subiect pasiv (*reus debendi*) este întotdeauna o persoană determinată.

Acestea sunt noțiuni gen, proprii teoriei generale a obligațiilor.

Se folosesc și denumiri specifice: vânzător/cumpărător, locator/ locatar etc.

1.2.2 Conținutul – toate drepturile de creanță și obligațiile correlative care aparțin subiectelor raportului obligațional.

De regulă, este stabilit prin voința părților însă uneori e determinat de lege (fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, contracte de adeziune).

1.2.3 Obiectul – conduita concretă, acțiunea sau inacțiunea, la care este îndreptățit subiectul activ și la care este

îndatorat subiectul pasiv; prestația pe care o poate pretinde creditorul și pe care trebuie să o execute debitorul:

- *a da* – îndatorirea debitorului de a constitui sau transmite un drept real; are întotdeauna natură patrimonială;
- *a face* – îndatorirea debitorului de a presta o lucrare, un serviciu sau, generic, orice prestație pozitivă (altă decât aceea de a da) în favoarea creditorului;
- *a nu face* – conduita negativă pe care debitorul este obligat să și-o asume; abținerea sa de la ceva ce ar fi putut face dacă nu s-ar fi obligat față de creditor.

1.2.4 Sancțiunea

Cu privire la sancțiune au existat numeroase dezbateri în doctrină, unii autori considerând că aceasta nu este un element al raportului obligațional ci constituie un raport juridic distinct, raportul de constrângere, al cărui conținut este răspunderea juridică. S-au distins astfel teoria monistă și teoria dualistă. Majoritatea autorilor români contemporani sunt adepții teoriei moniste.

Sancțiunea include atât mijloacele ofensive puse la dispoziția creditorului (punerea în întârziere a debitorului, acțiuni în justiție, executarea silită, daunele moratorii, daunele compensatorii) cât și pe cele puse la îndemâna debitorului pentru a se libera de datorie (punerea în întârziere a creditorului, oferta reală de plată urmată de consemnațiune, consemnarea bunului).

În funcție de prezența unei sancțiuni directe, se deosebesc obligațiile perfecte de cele imperfecte (naturale), pe care le vom analiza în alt paragraf.

1.3. Clasificarea obligațiilor

1.3.1 După izvorul lor, obligațiile se pot naște din:

- acte juridice (implică manifestări de voință făcută cu scopul de a produce efecte juridice):
 - *acte juridice bilaterale sau multilaterale* – contracte (implică acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane);
 - *acte juridice unilaterale* – manifestări de voință ale unei singure persoane (ex. testamentul).
- fapte juridice (implică manifestări de voință făcute fără scopul de a produce efecte juridice):
 - *licite* – gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără cauză, plata nedatorată;
 - *ilicite* – delictelor.

În conformitate cu prevederile Art. 1.165 Cod civil, obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum și din orice alt act sau fapt de care legea leagă nașterea unei obligații.

1.3.2 După obiectul lor, pot exista obligații:

- de a da, a face și a nu face;
- pozitive și negative;
- de rezultat și de mijloace;
- pecuniare și de altă natură.

1.3.2.1 Obligații de a da, a face și a nu face:

- Prestația de **a da** (*dare*) = îndatorirea debitorului de a constitui sau transmite un drept real;
- Prestația de **a face** (*facere*) = îndatorirea debitorului de a efectua în favoarea creditorului o lucrare, un serviciu – orice prestație pozitivă cu excepția constituirii sau transmiterii unui drept real;
- Prestația de **a nu face** (*non facere*) = abținerea debitorului de la ceva ce ar fi putut face dacă nu s-ar fi obligat față de creditor.

1.3.2.2 Obligații pozitive și negative:

- Obligațiile **pozitive** – implică o acțiune din partea debitorului;
- Obligațiile **negative** – implică o abstențiune din partea debitorului.

1.3.2.3 Obligații de rezultat și de mijloace:

- Obligațiile de **rezultat** (determinate) – sunt cele prin care debitorul își asumă ajungerea la un anume rezultat în favoarea creditorului său, astfel încât simpla neajungere la rezultatul scontat prezumă o neexecutare culpabilă din partea debitorului. Intră în sfera acestei obligații toate obligațiile de a da și de a nu face precum și o mare parte a obligațiilor de a face.
- Obligațiile de **mijloace** (de prudență sau diligență) – sunt cele prin care debitorul se obligă să depună toate diligențele necesare și posibile în vederea obținerii pentru creditor a rezultatului dorit, fără a garanta însă îndeplinirea efectivă a acestui rezultat. Simpla

neajungere la rezultatul dorit nu atrage prezumția neexecutării culpabile, aceasta rămânând să fie dovedită de către creditor.

1.3.2.4 Obligații pecuniare și de altă natură:

- Obligațiile **pecuniare** – au ca obiect prestația de a da o sumă de bani și prezintă următoarele particularități:
 - sunt întotdeauna de rezultat;
 - pentru antrenarea răspunderii debitorului în cazul întârzierii în executarea prestației, creditorul nu este ținut să dovedească existența și întinderea prejudiciului;
 - pot fi executate întotdeauna silit în natura lor, neputând fi înlocuite cu daune compensatorii;
 - sunt supuse fluctuațiilor monetare.
- Obligații **nepecuniare** – orice alte obligații care nu au ca obiect prestația de a da o sumă de bani.

1.3.3 După sancțiunea lor:

- Obligații **civile** (perfecte) – beneficiază de sancțiunea coerenței în caz de neexecutare, concretizată în acțiunea în justiție sau în alt mijloc ofensiv de executare;
- Obligații **naturale** (imperfecte) – neînregistrate cu acțiune în justiție, care și-au pierdut dreptul la acțiune în sens material ca urmare a prescripției extinctive (obligații naturale degenerate) sau care s-au născut fără a fi înregistrate cu acțiune în justiție pentru a fi aduse la îndeplinire (obligațiile civile avortate). Acestea nu sunt lipsite de eficacitate juridică: în conformitate cu prevederile art. 1.471 Cod civil, restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Bibliografia Capitolului 1

- I. Albu, (1984), *Drept civil. Introducere în studiul obligațiilor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
- M. Mureșan, (2009), *Dicționar de drept civil*, Editura Cordial Lex, Cluj-Napoca;
- L. Pop, (2006), *Tratat de drept civil. Obligațiile*. Vol. I. Regimul juridic general, Editura CH Beck, București;
- L. Pop, I.F. Popa, S.I. Vidu, (2012), *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București;
- M.D. Radu, (2006), *Dreptul roman al obligațiilor*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca;
- C. Stătescu, C. Bîrsan, (2008), *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Hamangiu, București;
- I. Turcu, (2011), *Noul Cod civil republicat. Cartea V - Despre obligații*, Editura CH Beck, București;
- P. Vasilescu, (2017), *Drept civil. Obligații*, Editura Hamangiu, București.

TEST DE AUTOEVALUARE NR. 1

Încercuiți răspunsurile corecte (întrebările pot avea una, două sau trei variante corecte de răspuns):

1. Sunt elemente ale raportului obligațional:

- a) obiectul;
- b) consimțământul;
- c) cauza.

2. Obligațiile de a da presupun:

- a) predarea unui bun;
- b) îndeplinirea unor servicii;
- c) constituirea sau transmiterea unui drept real.

3. În cazul obligațiilor de mijloace:

- a) este suficient ca debitorul să nu ajungă la rezultatul scontat pentru a se atrage răspunderea acestuia;
- b) se prezumă lipsa de diligență în executarea contractului;
- c) debitorul nu garantează ajungerea la rezultatul dorit.

4. Obligațiile pecuniare:

- a) sunt întotdeauna de rezultat;
- b) sunt întotdeauna de mijloace;
- c) pot fi atât de mijloace cât și de rezultat.

CAPITOLUL 2 CONTRACTUL

Cuprins

Obiectivele Capitolului 2

- 2.1. Noțiunea de contract civil
- 2.2. Principiul libertății contractuale
- 2.3. Clasificarea contractelor
- 2.4. Încheierea contractului

Bibliografia Capitolului 2

Obiectivele CAPITOLULUI 2

Studierea tematicii abordate în acest capitol te va ajuta:

- să înțelegi noțiunea de contract civil;
- să cunoști principalele tipuri de contracte;
- să aplici aceste cunoștințe în soluționarea unor cazuri practice

2.1. Noțiunea de contract civil

Art. 942 din Codul civil de la 1864 prevedea: „Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânșii un raport juridic.” Desigur că această definiție nu era una satisfăcătoare, aspect relevat de doctrină, care a definit contractul ca fiind „acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane cu intenția lor de a da naștere, modifica sau stinge un raport juridic, cu respectarea sau în executarea legii”³.

Actualmente, art. 1.166 Cod civil conține următoarea definiție: „Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.”

³ A se vedea L. Pop, *Tratat de drept civil. Obligațiile, Volumul II. Contractul*, Editura Universul Juridic, București, 2009.

2.2. Principiul libertății contractuale

În antichitate, părțile erau constrânse la a folosi anumite figuri juridice, adevărate „tipare contractuale”, de cele mai multe ori împovărate de formalități excesive, pentru a putea produce efectele juridice urmărite.

În concepția legiuitorului modern, persoanele au dreptul să încheie contracte în mod liber, cu unele limitări, firește. Acest principiu are la bază teoria autonomiei de voință, teorie liberală care presupune că voința juridică a părților are un caracter autonom, este aptă prin ea însăși să dea naștere contractului și să producă efecte juridice. Ea se completează cu teoria consensualismului în virtutea căreia, pentru ca un contract să ia naștere și să producă efecte juridice, este suficientă întâlnirea concordantă a voințelor juridice, fără a mai fi necesară îndeplinirea vreunei alte condiții de valabilitate.

Acest aspect este reglementat și în art. 1.169 Cod civil, care prevede că părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora, în limitele impuse de ordinea publică și de bunele moravuri.

2.3. Clasificarea contractelor

2.3.1 După conținutul lor:

◆ *Contracte sinalagmatice* – acele contracte în care obligațiile unei părți reprezintă cauza proximală a obligațiilor celeilalte părți. Părțile sunt simultan creditor și debitor iar obligațiile acestora sunt reciproce și interdependente (art. 1.171 Cod civil);

◆ *Contracte unilaterale* – acele contracte care dau naștere la obligații fără ca acestea să fie în același timp reciproce și interdependente.

2.3.2 După criteriul scopului urmărit de către părți la încheierea contractului:

◆ *Contracte cu titlu oneros* – acele contracte la încheierea cărora fiecare dintre părți dorește obținerea unui avantaj, folos, contraprestație în schimbul celeia pe care se obligă să o facă în favoarea celeilalte părți (art. 1.172, al. 1 Cod civil);

◆ *Contracte cu titlu gratuit* – acele contracte prin intermediul cărora una dintre părți se obligă să procure celeilalte un folos patrimonial fără a urmări să primească vreun avantaj în schimb (art. 1.172, al. 2 Cod civil).